

BALKON

Mevcudiyetinizin daha fazla istenmediği bir dünyada görünmez olmak çok zor değildir. Hele ki diğer fertlerin de hakkınızda böyle düşündüğü bir aileye mensupsanız bu görünmezlik mecburiyetle başlar ve görünmez olan kişi zamanla yok hükmünde ki bir bireye dönüşür. Örnek mi? İşte ben.

Fotoğraf çekmeyi de çektirmeyi de sevemedim. Neden dersiniz hemen söyleyeyim; çünkü o fotoğrafların içine bir türlü giremedim. “Peki, ister miydin?” diye sorsanız itiraz etmez, kabul ederdim tabi. Çekebilir miyim? O ayrı mesele.

Bir aile içerisinde görünmez olmak (haydi biz buna bu seferlik gizlenmek diyelim) fotoğraflardan çıkmakla başlar. Mutlu aile resimlerinde yeriniz yoksa ailenin kendinde de yeriniz yoktur. Resimlerde sayı hep bir eksikse ve başkaları bunu bilmiyorsa o zaman herkesten varlığını gizlenen, bir ihtimal utanılan bir yakınınsınızdır. Demek ki o kadar da yakın değilsiniz. Bense kime ne kadar yakınım ne kadar uzağım siz karar verin.

Öykümüzde kendimden sıklıkla bahsedeceğim ama sanırım bir başkasından yahut arkadaşından söz ediyormuşsunuz gibi anlattığımız, gazetelerdeki dert babası köşesine özel hani şu çok bilindik yöntem var ya, işte onu kullanmak çok daha rahat olacak benim için. Sakın ha kendimden söz açtığımda bazı şeylerden çekindiğim için bu yolu seçtiğim zannedilmesin. Benden uzun zamandır “O” şeklinde bahsedilmesine o kadar alıştım ki, kalkıp ta ben, ben, ille de ben diye cümleler kurmak artık doğru gelmiyor bana. Üstelik kâğıt üstündeki ismim gerçekte yok benim. Bir cümlede benden bahsedilecekse ya “O” kullanılır ya da belirli bir süre sessizlik bırakılır kelimelerin arasına. Kimileri için varlığım kadar olmasa da yine de rahatsızlık vericidir bu sessizlik. Bana kalsa bir Rıza olurum, bir Rıfki. Bir bakmışsınız Rüstem ya da iyisinden bir Macit olabilirim mesela. Severim bu isimleri ama illaki bir tane seçeceksem sanki her iş öncesi fikri sorulan biri, düşüncesine veya hislerine değer verilen illaki rızası alınacak biri izlenimi veren Rıza olmak isterdim. Madem adımızı da koyduk başlayalım o halde Rıza'nın öyküsüne.

Dostunuz Rıza için normal başlayan hayatın dengesi, vücudundaki uzuvların kontrolünü düzgünce sağlamasını engelleyen hastalığının ilk belirtilerinden sonra sarsılmaya başladı. Ne zaman mı? Aşağı yukarı ilkokulun ortalarına denk gelen bir zamanda olsa gerek. Ailesinin sırf kendi çocuklarının başına geldiği için konduramadıkları bu hastalık ile başa çıkamayacaklarını sandıkları, belki de Ağgi'den geleli beri tedaviye gerekli maddi imkânlarla sahip olmadıklarından ya da kendilerini buna ikna ettiklerinden Rıza'nın sonraki zamanını dış dünyadan uzak, yalıtılmış aile içerisinde geçirmesi uygun görüldü. Simasına ilk bakışta kalın camlı gözlüklerin ardından bakan kısık gözleri, daima ağzına yapışan gülümsemesi ve tellerinin bolluğundan fırçaya benzetilen üç numara tıraşlı saçları ile dikkat çekebilecek Rıza'nın dünya için yok sayılması böyle başladı.

Adını yukarıda andığımızın normale yakın bir hayat sürme şansına engel olan şey pek çok kimsenin sandığı gibi onun beyininde değil, çocuklarını dış dünyanın tehlikelerinden ve yıpratıcılığından korumak; daha doğrusu yabancıların kendilerine atacakları acıma dolu bakışlardan kaçma düşüncesinde olan ebeveynlerinin zihnindeydi.

İçerisinde yaşanan ve üç oda, bir salon klişesiyle tutulan evde bulunan sekiz kapıdan sadece birinin kontrolü hâlâ yapabiliyorken Rıza'ya bırakılmıştı. Kimi zaman sinirli kimi zaman hüznü bakışlara sahip bir başkasıyla paylaşmak zorunda olduğu ve günün tamamına yakınına geçirdiği odasından kaçıp sıkıntısına ara verebileceği balkona açılan kapıydı bu.

Karşı apartmandaki asabi görünümlü adam için akşamları hanımından habersiz rahatça sigarasını içebileceği bir yer; çapraz binanın üçüncü katındaki temizlik hastası kadının her gün halılarını siltiği ama alt katın sakini yeni evli kadının ise “Yetti Allah'ıma kitabıma... Çekerim aşağıya uçarsın halınla be kadın!” diye gün be gün haklı öfkelerini kustuğu; üst kattaki

tombulca ağbının zayıflamak için alıp hiç yüzüne bakmadığı koşu bandı ve diğer aletlerini depoladığı yerlerdi kendi balkonları.

Odadayken tepesindekinin bazen küskün bazen de sinirli bulduğu bakışlarından kaçtığı balkonu Rıza'mız için ise çok daha özeldi. Oradayken gördüğü her şey, tanık olduğu her olay içerisinde olmasa bile ona aitti. Yaşayamadığı ama izleyerek tanık olduğu hayatlara ortak sayardı kendini. Her gün yüzlerce kişiyi izleyip merak ederdi ama bir şekilde ucundan kendisine degecek şekilde bağlardı hayatlarını.

Hareketlerini hala az çok kontrol edebildiği zamanlarda çıktığı balkonundan sokağın her iki yanına park etmiş araçlardan oynayacak yeri zorlukla bulan çocukları izler, onların oyunlarına katıldığını hayal edip yüzündeki gülümsemenin hakkını verirdi. Gerilerden verilen pası heba edip şutu çekemeyen bir çocuğa kızdı mı kendince olduğu yerde son vuruşu yapıp golü atar ve ağzının döndüğü kadarıyla da boşluğa attığı golüne sevinirdi. Aşağıdakilere laf atarak kendini göstermek isterdi.

Dışarıdan bakanlar için anlamsız hareketler yapan gözlüklü bir çocuğun kendilerini izlediği anlarda Rıza etrafına bakar, havayı içine çeker, başkalarının kolaylıkla rahatsız olacağı çevrenin sesini dinler, elleriyle önünden geçen elektrik tellerine konan kuşlara dokunmaya çalışır veya aşağıdan geçenlere el sallardı. Sokağa yolu düşenlerin başlarını kaldırıp yukarıda birinin onlara baktığını fark etmelerini isterdi. Tek bir kişi fark etmişti onu ve her gün heyecanla o kişinin merak uyandıran şivesiyle bağırmasını beklerdi: “Demir aleyom... Hurda aleyom... Eskici...”

Eskiciyle ilk göz göze geldiklerinde tedirgin olmuştu. İşi gücü eski püskü şeylerde, bir işe yaramaz görünen döküntülerden ibaret adamın bakışlarına anlam vermeye çalışan Rıza, adamın almak istediği çer çöpü değerini anlamak için nasıl tartıyorsa kendisini de gözleriyle öyle tarttığını düşündü. Yukarıda onu izleyen çocuk için bir bakışta, çekinmeden hurda diye kestirip atmasından korktu ama yanıldı. İşi değer biçmek olana adam Rıza da bir değer görmüş olmalı ki sokakta kimsenin umursamadığı çocuğa gülümseyerek başıyla selam vermiş ve gelişinden çok daha yüksek sesle bağırarak yoluna devam etmişti. O günden sonra hurdacının işi sadece ekonomik değerini kaybetmiş nesnelere geri dönüşüme kazandırmak değil, getirdiği nesnelere çocuğun zihninde ömrüne ömür katıp onun yaşayamadığı tecrübelerin hayalini ulaştırmak oldu.

Rıza sokaklarından geçen eskicinin tezgâhında nelerle geleceğini tahmin etmeyi bir oyun yaptı. Çoğunlukla bilemese de her gördüğü nesneyle ilgili bir anı uydururdu. Bir gün eskici tezgâhında tekerlekleri parçalanmış paslı bir bisikletle geçen adamı gördüğünde o bisikleti paralayana kadar hızla kullanıp kendini kovalayan köpeklerden kaçtığını hemen ardından da zevk için yarıştığı diğer çocuklara toz yutturduğunu hayal etmişti.

Babası, zaman geçtikçe vücudunun hâkimiyeti zayıflayan Rıza'nın mevcudiyetini ne kadar gizlemek istese de balkondaki hareketlerini gören komşularının ve az çok onun varlığından haberdar olan diğer çocuklarının gözünde oğlunun mahallenin delisi haline geldiğini öğrendi. Her zaman kaçtığı utanca bir daha girmemek için bir çare aradı ve bulduğu çözümle o zamana kadar her biri diğerinden farklı anlam ifade eden mevsimlerini yitirdi Rıza.

“Kış geliyor oğlan zaten hasta. Balkona çıktıkça daha da kötü olacak. Bu balkona doğrama yaptırılın da soğuk yemesin. Ne edecekse içeride etsin.” diyerek aile reisi ikna etti çocuğun annesini. Gününe ustalar geldi. Plastik kasa malzemeleri balkon boşluklarına sabitlendi, sonra gelen camların montajı yapıldı. “Neme lazım hırsız falan girer. Aklımıza gelen başımıza gelmesin alalım biz önlemimiz.” sözlerinin ardından son olarak doğramaya içeriden fazladan bir mekanizma daha takıldı; üstten açılıp kapanabilen bir kilit.

Düne kadar balkon kapısını zorlukla açabilen çocuk sıkıca çekili perdeleri aştıktan sonra artık hem pencerenin mekanizmasını hem de fazladan konulan kilidi alt etmek zorundaydı. Odasının, sinirli bakışlara sahip ortağı olan dedesi bu dünyayı terk edeli beri yerleştiği sarı yıldız kaplamalı çerçevesinden artık Rıza'nın bu haline sinirle değil de sürekli

hüzünle bakıyordu sanki. Artık görebileceği pek çok kişiden daha gerçek biriydi o fotoğraftaki. Müdahale edemedi ama çocuğun günbegün erimesini izledi o çerçevenin içinden. Dışarıda hayallerine dâhil ettiği kişilerden kopan çocuğun elden ayaktan düştükçe izleyebildiği tek o kaldı. İhtiyar görünürde pek bir şeyi başarmadı belki ama Rıza onun bir şeyi hakkıyla başardığına emindi. Onun hiç giremediği fotoğraflara girdi ya daha ne olsun.

